

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2519>

Number: 28 , p. 293-314, Autumn II 2014

LİSANS DÜZEYİNDEKİ JAPON DİLİ ÖĞRENCİLERİNİN JAPON TOPLUMU VE DİLİNE İLİŞKİN TUTUMLARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRMESİ

*PROFILING THE TURKISH UNDERGRADUATE STUDENTS WHO LEARN
JAPANESE: THROUGH THE ATTITUDES TOWARDS JAPANESE SOCIETY
AND LANGUAGE*

Yrd. Doç. Dr. Tolga ÖZŞEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Japon Dili Eğitimi ABD

Özet

Son yıllarda, genelde Asya ve özelde Japonya ile ekonomik ve siyasi ilişkiler derinleşmekte, buna bağlı olarak Asya dillerine olan ilgi de gözle görülür biçimde artmaktadır. Japon dili, kurumsallaşma ve yaygınlık açısından ülkemizde kurumsal düzeyde öğretilen Asya dilleri arasında başı çekmektedir. Bilgi çağında iletişim teknolojilerinin gündelik yaşantıda kullanımının artışı ile birlikte, Japonca gibi 'uzak' diller ve onun kültürü ile olan ilişki de derinleşmektedir. Bu ilgi artışı içerisinde, Japonca öğretiminde istikrarı korumak ve kurumsal temelleri daha da sağlamlaştırmak amacıyla, öğretim programlarının içerik ve metodolojik açıdan kendini yenilemesi ve geliştirmesi, öğrencinin değişen ve çeşitlenen ihtiyaçlarına cevap vermesi gerekmektedir. Bu noktada ise, değişen Japonca öğrencisi profilinin gözden geçirilerek genel eğilimin tartışılmasının, kısa-orta vadede eğitim-öğretim programlarının içeriklerinin ve yöntemlerin daha gerçekçi bir biçimde yeniden düzenlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer yandan, uzun vadede bakıldığında ise, Japon diline ilişkin ulusal politikaların geliştirilmesine katkıda bulunması beklenmektedir.

Bu sebeple, çalışmada nihai hedef olarak ülkemizin sosyoekonomik dinamiklerine özel bir Japon Dili öğrencisi profili çıkarılmaya çalışılacaktır. Bu noktada, 'kim Japonca öğreniyor' sorusu temel soru olmuş, çalışmanın karakteri ve akışı bu soru üzerinden şekillendirilmiştir. Çalışma içerisinde, ilk olarak lisans düzeyinde Japon dili öğrenenlerin genel sosyoekonomik durumları ortaya konulmuştur. Ardından, Japon dili ve toplumuna ilişkin tutumları farklı boyutları ile tartışılmış ve genel bir öğrenci profili tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Japon Dili, Öğrenci Profili, Türk-Japon İlişkileri, Japonya algısı

Abstract

In recent years, due to the extend of economic relationship between Turkey and Asia (particularly Japan), interest on Asian (particularly Japanese) language have also been increasing as well. Japanese Language education is one of the most organized and widespread Asian language in Turkey. As we are in information age, "far" cultures and languages such as Japanese are getting closer due to integration of communication technology to the daily life. At this point, to stabilize and make the structure of organizations stronger in Japanese language education, education programs and methodologies are needed to be developed, and covered students needs that change and vary.

Discussing the general profile of Japanese Language students can be considered in two terms: short-mid term and long term. In the case of short-mid term, this profile discussion can lead us in terms of reconsideration of the education programs and methodologies used in Japanese Language education. On the other hand, in the long term, this profile discussion can contribute to the development process of national strategies on Japanese Language education.

Therefore, in order to create Japanese learner profiles reflecting socioeconomis condiditions of Turkey is the main aim of this paper. 'Who (what kind of people) learns Japanese' will be the main question that shapes the content of this study.

In this paper, firstly, general socioeconomic conditions of the students will be discussed. Secondly, attitudes of the students concerning Japanese language, culture and society will be analyzed in different aspects and attempted to establish general Japanese student profiles.

Key Words: Japanese Language, Student Profile, Turkish-Japanese Relationship, Perception of Japan

1. GİRİŞ

Geçtiğimiz 30 sene, özellikle de 1990'lardan buyana, Türkiye'de Japon diline olan ilgi gözle görülür biçimde artmaktadır. Bu eğilimin en somut göstergelerinden bir tane olarak, lisans düzeyinde kurulan Anabilim Dalları ve seçmeli Japonca dersi sayısındaki artış gösterilebilir. 1990'ların başında sadece bir üniversitede lisans seviyesinde anabilim dalı bulunurken, bugüne gelindiğinde bu sayı 8'e çıkmış, seçmeli ders olarak üniversite bünyesinde Japon dili öğretimi gerçekleştiren kurumlar da 1990'ların başında bir elin parmak sayısını geçmezken, bugün 50 rakamını zorlamaktadır. Rakamlardaki bu değişim, nicel olarak çok yüksek olmasa da, kendi içerisinde 30 yıllık süreç içerisindeki ilgi bağlamındaki değişimi çok net göstermektedir. Son yıllarda, Japon dilinin ikinci yabancı dil olarak Ortaöğretim kurumlarında da öğretilmeye başlaması da göz önüne alındığında, ülkemizde Japon diline olan ilginin sadece lisans ile sınırlı olmadığı, daha da tabana yayılmaya başladığı söylenebilir.

Japon dili, kurumsallaşma ve yaygınlık açısından ülkemizde kurumsal düzeyde öğretilen Asya dilleri arasında başı çekmektedir. Bilgi çağında iletişim teknolojilerinin gündelik yaşantıda kullanımının artışı ile birlikte, dış kültürlerle olan iletişim artmakta, bu da Japonca gibi 'uzak' dillere ve onun kültürü ile olan ilişkiyi de derinleştirmektedir. Bu ilgi artışı içerisinde, Japonca öğretiminde istikrarı korumak ve

kurumsal temelleri daha da sağlamlaştırmak için öğretim programlarının içerik ve metodolojik açıdan kendini yenilemesi ve geliştirmesi, öğrencinin değişen ve çeşitlenen ihtiyaçlarına cevap vermesi gerekmektedir. Bu noktada ise, dünden bugüne değiştiği görülen Japonca öğrencisinin profilini ortaya koymanın, öğrenciyi hem kitle içerisinde birey olarak tanımak, hem genel eğilimi ('büyük resmi') ortaya koyabilmek, kısa-orta vadede eğitim-öğretim programlarının içeriklerinin ve yöntemlerin daha gerçekçi bir biçimde yeniden düzenlenmesine (Özsoy, 2004) katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer yandan, uzun vadede bakıldığında ise, Japon dili öğretiminin kurumsal açıdan kendini sürekli yenileme kabiliyetinin gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Bu sebeple, çalışmada ağırlıklı olarak Japon dili öğrenen öğrencilerin tutumları üzerinden genel bir profil çizilmeye çalışılacaktır.

Ancak, yabancı dil öğreniminde -hedef dil ve kültürüne ilişkin- bulunulan toplumun sosyoekonomik atmosferinin de önemli olduğu ve hedef dile olan ilgiyi etkilediği düşünüldüğünde, Japon dilini öğrenen öğrenci profillerini tartışmaya açmadan önce, ülkemizdeki Japonca, Japonya'ya ilişkin olan sosyoekonomik atmosfere kısaca bakılması gerekmektedir.

2. Türkiye'de Japon Dili Öğretimi Şekillendiren Atmosfere Çok Yönlü Bakış

Japonya dışındaki Japonca öğretimi (süreç, içerik ve metodolojik açıdan) şekillendiren sosyal atmosferi Arakawa (2006) 6 değişken üzerinden analiz etmektedir. Arakawa'ya göre, *Japon kültürünün o ülkedeki etki gücü, Japonya araştırmalarının geçmişi, Japon yatırımlarının sayısı, Japon turist sayısı, Japonca öğrenmedeki talep çeşitliliği, Japonca öğretiminin kitleliliği* değişkenleri o ülkedeki Japonca öğretim sürecini öğrenci tipolojisi, içerik, metod, v.b. açılardan şekillendirmektedir.

Arakawa'nın söz konusu analiz çerçevesi bir çok açıdan eleştiriye açık durumdadır. İlk etapta, söz konusu kriterlerin kendi içerisinde birer ölçüğe sahip değildir. Ancak diğer yandan, dünyadaki Japonca öğretime bakıldığında söz konusu değişkenlerin 'genel' eğilimi yansıttığı da kabul edilmesi gereken noktalardandır. Bu bağlamda, çalışmanın temel amacının Arakawa'nın analiz çerçevesi eleştirisi olmadığını da vurgulayarak, adı geçen değişkenlerden faydalanarak Türkiye'deki 'genel' eğilime ve duruma kısaca değinilecektir.

Japon kültürünün etki gücü: Türkiye'de son yıllara kadar çoğunlukla 'çan-çin-çon' etiketi ile tektipleştirilmiş Uzakdoğu coğrafyası, iletişim teknolojilerinin gelişmesi, Kore ve özellikle de Japonya'nın geleneksel kültür kurumlarını ürünleştirerek popüler kültür tüketim piyasasına sunmasıyla birlikte genç nüfus arasında ayrıştırılabilir hale gelmiştir. Özellikle anime, manga ve cosplay üzerinden şekillenen Japon yaratıcı endüstrisi son yıllarda Türkiye'de de diğer dış kültür kurumlarına kıyasla genç nüfus arasında popülerleşmektedir. Ancak, halen Japon kültürünün ülkemiz gündelik yaşantısına etkisinin popüler kültür düzeyinde olduğu; kamuoyu algısını şekillendirebilecek düzeyde 'yumuşak güç' olarak bir şekle bürünmediği de ortadadır.

Japonya araştırmaları: Batı Avrupa'daki Japonya çalışmalarının tarihinin 100 yıla yaklaştığı, (Güney/Uzak) Doğu Asya'da tarihi içiçe gemişliğin olduğu düşünüldüğünde, ölkemizdeki akademik düzeyde yapılan Japonya çalışmalarının eski olmadığı söylenebilir. Türkiye'de özellikle 1990'lı yıllardan itibaren Türk Japonya uzmanı yetişmeye başlamıştır. Ancak, günümüzde hem lisans hem de yüksek lisans-doktora düzeyinde öğrenci sayısının artış hızı ve istikrarı düşünüldüğünde, önümüzdeki yıllarda akademik birikim açısından belirli bir seviyeye gelineceği öngörülebilir. Buna ilaveten, Japonya araştırmalarının kurumsal bir platforma oturtulması söz konusu ivmeyi daha da yukarı çekecektir. Diğer yandan, son yıllarda artmaya başlayan kültür tanıtımı amaçlı dernekler ile birlikte Japonya'ya ilişkin bilgi aktarımı da kitleselleşmeye başlamıştır. Bu bağlamda, Batı Avrupa kadar derin bir akademik birikim ya da (Güney/Uzak) Doğu Asya kadar sosyokültürel açıdan içiçe geçmişlik olmasa da, belirli bir istikrarın oluştuğu ve birikimin artmakta olduğu söylenebilir.

Japon yatırımları: Türkiye-Japonya arası ticaret hacminin Avrupa ya da Asya ölkeleri ile kıyaslanarak analiz edilmesi çok doğru sonuçlar ıkarmayabilir. Örneğin, 1.5 trilyon dolarlık dış ticaret hacmi olan Japonya'nın Türkiye ile olan ticari ilişkilerinin en yüksek dönemde bile 4 milyar dolar civarında olması, ilk bakışta farklı yorumlar yapılmasına yol açabilir. Bu alışmada, Japon yatırımları uluslararası karşılaştırmalardan sıyrılarak, Türkiye'deki Japon yatırımlarının dünden bugüne olan gelişimi üzerinden değerlendirilecektir. Bu bağlamda, son yıllarda iki öлке arasındaki uluslararası politik ve ekonomik ilişkilere de bağlı olarak yatırım yapan firma sayısı 116'dan fazladır (TÜRSAB, 2010). Yine Japonya'nın 2007-2013 arasında doğrudan sermaye yatırımı 1 milyar doları bulmuş ve bu rakamla birlikte in, Kore ve Hindistan'dan sonra Türkiye, Japonya'nın Asya'daki en büyük dördüncü ticari ortağı olmuştur. Ek olarak, son yıllardaki ekonomik ilişkinin karakteristiğinin derinleşmeye ve çeşitlenmeye başladığını da ifade etmek gerekmektedir. Son yıllara kadar sadece köprü, yol inşaatı gibi altyapı merkezli yatırımlarla sınırlı kalan Japon yatırımlarının, son yıllarda Japon bankası, Japon gazetesi ofisi açılması gibi hizmet sektörünü de içerisine alacak şekilde derinleşmesi, yukarıda bahsedilen ilişkilerin bir ivme yakalaması yolunda adımlar olduğu düşünülmektedir. Bu ivmenin istikrar kazanması halinde, dil öğretim atmosferine olumlu katkı yapacağını söylemek yanlış olmayacaktır

Japon turist sayısı: Türkiye'de oldukça kuvvetli bir 'Japon Turist' algısının olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Geniş anlamda turist sayısı açısından ilk 15 öлке içerisinde yer almamakla birlikte (TÜRSAB, 2013), 2003 yılında yaklaşık 70bin olan Japon turist sayısı bugün yaklaşık 200bin civarına yaklaşmıştır (TC Kültür ve Turizm Bakanlığı). Bu artış ve toplam rehber sayısı içerisindeki Japonca rehberi sayısının 7. sırada olması (etin&Kızılırmak, 2012) gibi gerçeklerin üzerine Japon turistin ekonomik katma değerinin yüksek olduğu algısı ile birlikte ölkemizde kuvvetli bir 'Japon turist' algısının oluştuğu düşünülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde,

Türk turizmi açısından Japonya'nın nicel açıdan sınırlı olmakla birlikte nitel açıdan anlamlı katkı gücünün olduğu düşünülmektedir.

Japonca öğrenmede talep çeşitliliği: Genel itibariyle, lisans eğitimi veren kurumların müfredatları incelendiğinde dil, tarih, edebiyat alanlarına yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. Bu noktada, Türkiye'deki Japonca öğretimin geçmişinin henüz çok derin olmaması talenin bu yönde olmasının en temel sebebidir. Diğer bir deyişle, dilini öğrenmeden o toplum üzerine çalışma yapmak mümkün değildir ve Türkiye bugün itibariyle Japon dilini öğrenme aşamasından yeni yeni çıkmaya başlamıştır. Diğer yandan, ortaöğretim kurumlarında ve dil kurslarında son yıllarda Japon dili öğretimi noktasında bir artış görülmekle birlikte sürdürülebilirlik açısından henüz bir istikrar kazandığını söylemek için erkendir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, ülkemizdeki Japon dili öğrenimi gereksinimlerinin henüz belirli alanlara ve kurumlara yoğunlaştığı kabul edilmelidir. Öte yandan, Japonya ile olan ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin derinleşmesi ve genişlemesi eğilimi gözönüne alındığında, Japon diline olan ilginin nicel olarak artması, nitel olarak da çeşitlenmesi beklenmektedir.

Japonca öğretiminin kitleselliği: Türkiye'de lisans düzeyinde Japon dili öğretimi 30 yıllık bir geçmişe sahiptir. Bugünün penceresinden bakıldığında, yabancı dil öğretimi dünyası içerisindeki kitleselliği tartışılır konumdadır. Ancak, coğrafi uzaklığa, Japon toplumu ve kültürüne 'dokunma' imkanlarının kısıtlılığına rağmen, yukarıda da vurgulandığı şekliyle rakamlarının 30 yıllık süreç içerisinde hızlı bir artış gösterdiği de tabana yayılma bağlamında anlamlı bir veri olarak okunabilir.

Sonuç olarak, Arakawa'nın ölçeğinden yola çıkarak, Türkiye'de Japonca öğretimi için gerekli olan sosyal atmosferin yeni yeni şekillenmeye başladığı ve gelecek açısından olumlu bir hava yakaladığı söylenebilir. Çalışmanın ana amacı olmaması sebebiyle Arakawa'nın analiz çerçevesine ilişkin ayrıntılı eleştirilere çalışmada yer verilmemiştir. Ancak, Japonca öğretimi için gereken sosyal atmosferin analiz edilmesine yönelik analiz çerçevesinin geliştirilmesi, daha somut kriterler ve ölçekler üzerinden mevcut durumun ortaya konulması gerekliliğini de buraya bir not olarak düşmek isteriz.

Ülkemizdeki Japon dili öğretimini şekillendiren atmosfere çok yönlü baktıktan sonra, Japonca öğrenme sebeplerine de kısaca göz atarak tartışmayı geliştirmek gerekmektedir. Diğer bir deyişle, 'neden Japonca öğrenilir' sorusunun yanıtını da tartışarak, yukarıda ifade edilen sosyal atmosfer ile güncel durumun uyduğu ya da ayrıştığı noktaları tespit etmek, Japonca öğrenen öğrencilerin profilini analiz etme noktasında oldukça faydalı olacaktır. Günümüzde, Japon dilinin tercih edilmesi noktasında özellikle iki arkaplan olduğu düşünülmektedir. Bunlardan birincisi, özellikle son yıllardaki sosyoekonomik gelişmelerle birlikte artan iş hacmine bağlı olarak ortaya çıkan ekonomik arkaplan, diğer bir deyişle, tanesi araçsal motivasyon (Gardner ve Lambert, 1985), ya da dışsal motivasyondur (Deci&Ryan, 1985; Hayamizu, 1993;1997). Son yıllarda uluslararası arenada Türkiye'nin ekonomik göstergelerinin Japon yatırımcıları çekmesi, Türkiye'nin bir yatırım merkezi olarak konumlandırılması

doğal olarak beraberinde Japonca bilen nitelikli eleman arayışını güçlendirmiştir. Bu noktada, Japon diline olan ilginin bu yönde artması da elbette kaçınılmaz bir süreç olarak düşünülebilir.

Diğer yandan, sanayi ve hizmet sektörlerinin yanısıra, son yıllarda özellikle yaratıcı endüstri üzerinden uluslararası arenada kuvvetlenen Japonya bir anlamda bir ürün olarak 'Japonya'yı tüketim piyasasına sunarak özellikle genç neslin ilgisini çekmektedir. Tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de 'ürün olarak Japon kültürü'nün ilgi görmesi bu sürecin bir göstergesidir. Bu süreç de aslına bakıldığında Japon diline olan ilginin artışındaki bir diğer arkaplan olarak okunabilir (Narita, 1998; Guo&Okita, 2001; Nakamura&Ono, 2006; Osaka,2012).

Öğrencilerin Japon dilini tercih etmelerine ilişkin siyaset bilim penceresinden (Kobayashi, 2006), Eğitimbilim bakış açısına (Lo Hsiao-chin, 2005; Mori, 2006; Barusukova, 2006; Nemoto, 2011; Nuibe&Kano&Ito, 1995) bir çok çalışma bulunmaktadır. Japon dili öğretimine özel bu tür çalışmalarda odak noktası ekseriyetle 'motivasyon' kavramı ya da motivasyon ile dil öğrenme sürecinin ilişkisi olmaktadır. Öte yandan, öğrenme süreci içerisinde öğrencinin bizzat kendisine odaklanan çalışmalar Japon dili özelinde çok sık karşımıza çıkmamaktadır. Ancak, hem motivasyon çalışmalarında hem de mezuniyet sonrası yönlendirme sürecinde ve hatta müfredat çalışmalarında öğrencinin profilinin ortaya konulmasının tüm sayılan bu süreçlere olumlu katkı yapacağı da ortadadır. Bu eksenli çalışmaların, ülkemizde Japon dili ve eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda da ağırlıklı ele alınmadığı literatürden ortaya çıkmaktadır. Gerek müfredat çalışmaları açısından, gerekse program çıktılarının gözden geçirilmesi açısından, 'neden Japonca öğreniyorlar' sorusu kadar, 'kim Japonca öğreniyor' sorusunun da temel bir değişken olarak konumlandırılması gerektiğine inanılmaktadır.

Bu noktada, bu çalışmada Japon dili ve motivasyon gibi sistem merkezli bir yaklaşımdan çok, bu sistemin merkezinde bulunan öğrenciye odaklanılarak, Japon dili öğrenenlerin profili tartışılmaya çalışılacaktır. Diğer bir deyişle, genel olarak benimsenen 'öğrenciler için Japonca (öğretimi)' yerine, 'öğrencilere göre Japonya/Japon dili' bu çalışmanın temel yaklaşımı olacaktır.

Çalışmanın diğer bir önemli görülen noktası da, ülkemize özel bir profil çıkarılmaya çalışılacak olmasıdır. Dünyada kültüre, bölgeye, sosyoekonomik ve siyasal yapıya göre Japon dili öğretiminin amaçları, içeriği, karakteri farklılık gösterebilmektedir. Her ülkenin kendi dinamikleri üzerinden Japon dili (öğretimi) politikalarını geliştirmesi beklenmektedir (Iriyama, 2010). Ülkemizde de öğrenci profilinin ortaya konulmasının, Türkiye'deki Japon dili politikalarının geliştirilmesine katkı yapabileceği beklenmektedir.

3. Yöntem

Çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren yükseköğretim kurumlarında Japon dilini lisans düzeyinde öğrenen öğrenciler evren grubu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ise örneklem grubu olarak konumlandırılmıştır. Bu çalışmada temel alınan veriler, Mart-Mayıs 2013

tarihleri arasında ÇOMÜ Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrenciler üzerinden elde edilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak tam yapılandırılmış soru kağıdı kullanılmıştır. Örneklem grubunun (170 kişi) 145'i çalışmaya katkı vermiş, çalışmanın geçerli geri dönüş oranı %82 olarak tespit edilmiştir.

Araştırma sahası: 1993 yılında kurulan Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Türk-Japon ilişkilerinin gelişmesi ve geniş bir kitleye yayılabilmesi için nitelikli ve Japon Dili'ne hakim, ortaöğretim kurumlarında Japonca eğitimi verebilecek ya da çeşitli sektörlerdeki Japon firmalarında faaliyet gösterebilecek nitelikli eleman yetiştirmeyi amaç benimsemiş, eğitim-öğretim programını bu iki temel amaç üzerinden şekillendirmiştir. Halihazırda bir sene zorunlu hazırlık sınıfı ve 4 yıllık lisans öğrenimi ile toplam 5 senelik bir programdır. Program dahilinde 170 öğrenci bulunmaktadır. Öğretim programı incelendiğinde, ilk 2.5 yılın ağırlıklı olarak Japon dili öğretimine yönelik olduğu, özellikle son iki yıl (3. ve 4. sınıflar) ise Japon dilini kullanarak Japon edebiyatı, tarihi, toplumu gibi Japonya üzerine uzmanlık derslerinin ve Toplumsal Dilbilim, Dil Edinimi, Dilbilim, Öğretmenlik stajı gibi alan derslerinin bulunduğu görülmektedir.

4. Bulgular

4.1 Kişisel Bilgiler

Örneklem grubu, %57.2 (83) kadın ve %42.8 (62) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Grubun %33.1'i 20 yaş altı, %61.4'ü 21-25 yaş ve %5'i 26 yaş ve üstüdür. Sınıf olarak bakıldığında ise, %35.2'si Hazırlık sınıfı, %19.3'ü birinci, %24.1'i ikinci, %9.7'si üçüncü ve %11.7'si ise son sınıflardan oluşmaktadır.

Örneklem grubunun %37.2'si Ege Bölgesi, %46.8'i ise İstanbul ağırlıklı olmak üzere Marmara Bölgesi'nden gelmektedir. Çanakkale ilinin, İstanbul, İzmir ve Bursa'ya karayoluyla ortalama 6 saat mesafede olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin tercihi noktasında fiziki ulaşımın da bir değişken olduğu düşünülebilir. Bu olgu şu anlamda önem arz edebilir. Türkiye, sosyokültürel açıdan farklılıklar ve zenginlikler içeren bir toplumdur. Yukarıdaki verilerden de görülebileceği üzere, örneklem grubu sosyokültürel açıdan birbirine yakın sayılan bölgelerden gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Sosyokültürel açıdan ortak noktaları fazla olan grup içerisindeki iletişimin daha heterojen gruplara kıyasla göreceli hızlı kuvvetleneceği düşünülmektedir. Bu da ortak çalışmaların yoğunlukla gerçekleştirildiği dil öğrenme sürecinde önemli bir değişken olabileceği kanısını oluşturmaktadır.

Diğer yandan, sosyoekonomik durum da tercih sürecinde önemli değişkenlerden bir tanesidir (Clutter, 2010; Schoon&Parsons, 2002). Çalışmada, ebeveynlerin aylık gelirleri üzerinden bu değişken ele alınmış, ebeveyn(ler)inin aylık geliri 0-1999 TL arası olanlar 'düşük', 2000-5999 TL arası olanlar 'orta' ve 6000TL ve üstü olanlar ise 'yüksek' gelirli olarak tanımlanmışlardır. Buna göre, ÇOMÜ Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin yarısından fazlası (%54.5) düşük gelirli aileden, %33.3'lük kısmı ise orta gelirli bir aileden gelmektedirler. Yüksek gelirli olarak tanımlanan ailelerden gelen öğrenci oranı ise örneklem grubunun %11.7'sidir. Genel

olarak, Eğitim fakültelerine giriş yapan öğrencilerin ağırlıklı olarak düşük ve orta gelir grubundan geldiği (Akbayır, 2002; Erden, 1995) düşünüldüğünde, örneklem grubunun da Türkiye'nin genel eğilimini yansıttığı söylenebilir.

Bireyin öğrenme sürecini ve dolayısıyla tercihlerini etkileyen diğer bir etkenin de dar (sosyal) çevre (Reay, 2001) ve ailedir (Leigh, 1998). Bu noktada, Japon dili öğrenenlerin aile yapıları ve bugünkü yaşam yapılarını incelemek, sosyal çevreleri ile ilgili bir ipucu verecektir. Çekirdek aile tipinde yetişmiş öğrenciler örneklem grubunun çok büyük bir bölümünü (89.7%) oluşturmaktadır. Yine, hane yapıları açısından bakıldığında, ailesi ile birlikte yaşayanlar örneklem grubunun %9'unu oluştururken, %43.4'ü arkadaş(lar) ile evde yaşamaktadır. Tek başına yaşayanlar %11 iken, öğrenci yurdunda kalanlar %33.8 oranındadır. Yine yurttan ya da evde aynı bölümden arkadaşları ile yaşayanlar bu grubun %71'ini oluşturmaktadır. Buradan yola çıkarak, öğrencilerin -bugünkü- sosyal çevrelerinin de Japonca bilen kişilerden oluştuğu, diğer bir deyişle Japon dili öğrenme sürecinin 'ders saatleri' haricinde de devam ettiği çıkarımı yapılabilir ki, bu süreç öğrenci tarafından iyi yürütüldüğünde öğrenme sürecine olumlu katkı yapması yüksek ihtimaldir.

Elbette, tercih noktasında diğer bir değişken de lisedeki bölümdür (Ayık&Özdemir&Yavuz, 2007). Yabancı dil öğrenim sürecinde, dil öğrenme tecrübesinin olup olmaması önemli bir değişken olarak düşünülebilir. ÇOMÜ Japon Dili öğrencilerinin %94'ü Japonca haricinde İngilizce de bilmekte, bu iki dil haricinde Almanca da bilen öğrencilerin genele oranı %10'dur. Elbette, bu durum diğer dil bölümlerindeki öğrenciler için de yaklaşık olarak aynı olabilir. Ancak, dil öğrenme tecrübesi ile ilişkili olarak burada tartışılması gereken noktalardan bir tanesi, Japonca öğrenenlerin niteliklerindeki değişimdir. Son yıllarda üniversiteye giriş sınav sistemindeki değişikliklerle birlikte, lisede yabancı dil öğrenmeden üniversitede yabancı dil bölümlerine geçiş mümkün hale gelmiştir. Eğitimde fırsat eşitliği ilkesinden yola çıkarak bu değişime bir eleştiri getirme niyetinde değiliz. Ancak bu gerçek, Japonca gibi lisans düzeyinde ilk defa 'karşılaşılan' ve dil algoritması, yapısı ve karakteri açısından 'alışık olunan' yabancı dillerden farklı özelliklere sahip olan dillerin öğrenme sürecinde sorunların çıkması ihtimalini de beraberinde getirmektedir. Lisans düzeyinde ilk defa 'öğrenilen' diller ile ilk defa 'karşılaşılan' diller arasında dış (yabancı) kültüre uyum sağlama süreci açısından farklılık çıkma ihtimali bulunmaktadır. Örneğin, öğrencilerin lisans öncesi Japonca öğrenme geçmişine bakıldığında, %75'inin Japonca ile hiç bir ilişkisinin olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, Japon dilinin mantığına ve algoritmasına tamamen yabancı olan grubun çoğunluk olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin tamamına yakınının üniversiteye kadar disiplin anlamında Japon dili ile bir ilişkilerinin olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Buraya kadar, genel veriler üzerinden örneklem grubunun genel profili yansıtılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ilerleyen aşamalarında ise, Japon dili öğrenenlerin farklı açılardan Japon dili ve Japonya'ya ilişkin geliştirdikleri tutumlar üzerinden, Japonca öğrencisi profili ortaya konulmaya çalışılacaktır.

4.2. Japonca Öğrencilerinin Profil Analizi

'Anime'yi çok seviyorum...' 'Zengin olmak istiyorum...'

Tablo 1 Öğrencilerin Japon Dilini öğrenme sebepleri

	Kişi sayısı	Oran %
Japonya'ya ilgim olması sebebiyle seçtim	47	32.4
İleride Japon şirketlerinde çalışmak istediğim için seçtim	31	21.4
Eskiden beri geleneksel ve/veya popüler Japon kültürüne ilgim olduğundan seçtim	22	15.2
Arkadaş ve/veya hocalarımın yönlendirmesi ile seçtim	38	26.2
Aslında son tercihimdi hiçbir yer olmadığından mecbur kaldım	7	4.8
Toplam	145	100.0

Dile ve kültüre ilgi sebebiyle Japonca öğrenenler genelin yaklaşık yarısını (%47.6) kapsamaktadır. Diğer yandan, şirkette çalışmak amacıyla Japonca öğrenenler %21.4 ve yönlendirme ile gelenler %26.2 olarak gözükmektedir. Yöneltilmelerin genel itibarıyla 'meslek edinme' eğilimli olması da göz önüne alındığında 'ekonomik fayda' amaçlı, diğer bir deyişle dışsal/araçsal motivasyon ile Japonca öğrenen öğrencilerin de genelin yarısına yakını (%47.6) kapsadığı görülecektir. Bu bağlamda, Japonca öğrenenlerin 'popüler ürün olan Japonya' ve 'ekonomik gelir kaynağı olan Japonya' olarak iki ayrı Japonya algısına sahip oldukları da söylenebilir.

Japon dilini tercih sebepleri cinsiyet üzerinden incelendiğinde kız öğrencilerin yarısından fazlasının (%53) ve erkeklerin yarısından daha azının (%40) ekonomik fayda amaçlı tercihte bulunduğu görülmektedir. Bu noktada, ekonomik faydanın erkeklere kıyasla kız öğrencilerde göreceli fazla öne çıkması, kariyer planlamasında ifade edilen cinsiyete dayalı farklılıklar üzerinden okunabilir (Edwards&Quinter, 2011).

'Burada ne işim var?...'- 'Çocukluk hayalimdi...'

Tablo 2 Japonca Bölümü tercih sebebi

	Kişi sayısı	Oran %
Başka bir üniversitede bölüm olduğunu dahi bilmiyordum	3	2.1
Araştırdım ve bu bölümün en iyisi olduğuna karar verdim	89	61.4
Çanakkale'de olması tercih sebebimdi	24	16.6
Puanım ancak buraya yetti	13	9.0
Diğer	16	11.0
Toplam	145	100.0

Öğrencilerin %60'tan fazlasının önceden araştırarak, yine %16.6'lık kesiminin de coğrafi konumu değerlendirerek bölüm tercihiinde bulunması, neredeyse her on öğrenciden sekizinin (%78) bilinçli tercih yaptığını göstermektedir. Sınıflar arasındaki eğilime bakıldığında ise, sınıf yükseldikçe 'bilinçli' tercih oranının azaldığı

görülmektedir. Örneğin, Hazırlık sınıfında bilinçli olarak söz konusu bölümünü tercih edenlerin oranı %70.6 iken, bu oran son sınıflarda %29.4'e kadar gerilemektedir. Bu durum, yeni gelen neslin Japonca öğrenme konusunda daha bilinçli olduğunu düşündürmektedir. Yine ekonomik gelir düzeyiyle tercih sebebi ilişkisine bakıldığında, düşük gelirli öğrencilerin %42'sinin, orta gelirlilerin %33.1'inin ve yüksek gelirli öğrencilerin %2.7'sinin bilinçli olarak Japonca bölümünü tercih ettikleri görülmektedir. Buradan, Japon dilinin ekonomik açıdan öğrenciler için bir anlam ifade ettiği ve gelecek planlamasının temelinde konumlandırıldığı çıkarımı yapılabilir.

'Para kazanmak tatmin sebebidir...'- 'Bir şeyleri başardığımı görmek tatmin sebebidir...'

Tablo 3 Japonca öğrenme sürecinde motivasyon kaynağı

	Kişi sayısı	Oran %
Yazabildiğimi, okuyabildiğimi, konuşabildiğimi görmek	87	60.0
Japonya'ya gidebilme fırsatları olduğunu bilmek	15	10.3
Gelecekte para kazanabileceğimi bilmek	20	13.8
Japon kültürünü, toplumunu yakından tanımak	13	9.0
Bölümün atmosferi ve bölüm içinde yapılan etkinlikler	10	6.9
Toplam	145	100.0

Japonca öğrenirken en çok motive eden etmen olarak bir şeyler yazıp, okuyabilme; konuşabilme göreceli yüksek bir orana (%60) sahiptir. Japonya'ya gidebilme fırsatlarının olmasının öğrenciyi motive ettiği genellikle düşünülmesine karşın, çalışma içerisinde öğrencilerin motivasyon kıstasları arasında bu etmenin çok güçlü olmadığı anlaşılmaktadır. Aynı zamanda, oldukça etkin ve faal öğrenci topluluğu faaliyetlerinin de beklenildiği düzeyde, öğrencilerin Japonca öğrenme süreçlerine olumlu katkı yapmadığı gözlemlenmektedir. Özetle, bu çalışmaya katkı veren öğrencilerin, ders dışı sosyal etkinlikler ya da ekonomik amaçlarsa, okuma-yazma yetisini geliştirme gibi 'gerçekçi-somut' bir hedefe odaklandıkları söylenebilir.

Bakıldığında, kız öğrencilerin (%65.1) erkeklere kıyasla (%53.2) beceri kazanma üzerinden motive oldukları görülmektedir. Tek başına bu veri yeterli olmasa da, Japonca öğrenenler arasında da öğrenme hedeflerini daha gerçekçi temeller üzerine oturtma noktasında cinsiyetin bir değişken olarak değerlendirilmesi tartışılabilir.

Peki, para kazanma güdüsü ile öğrenme motivasyonu arasındaki ilişkiye gelir düzeyinden bakıldığında karşımıza ne tür öğrenci profili çıkmaktadır? Bu profil(ler)i nasıl okumak gerekmektedir?

Genel bir ifadeyle, gelir ile öğrenme motivasyonu arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu görülmektedir. Düşük gelirli aileden gelen öğrencilerde bu oran %20.2 iken, orta gelirlilerde %37.2, yüksek gelirlilerde %40'tır. Gelir düzeylerini daha da ayrıntıya indirdiğimizde bu eğilim çok daha net olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, 0-999 TL gelirli aileden gelen öğrenciler arasında para kazanacağını bilmenin öğrenme motivasyonunu artırdığını ifade edenlerin oranı %8.3 iken, 1000-1999 TL gelirli aileden gelen öğrencilerin genelinde bu oran %11.9, 2000-3999 TL gelirli aileden gelen

öğrencilerde %12.2, 4000-5999 TL gelirli aileden gelen öğrencilerde %25.5 ve 6000 TL üzeri gelirli aileden gelen öğrencilerde %40 olarak görülmektedir. Genel yargı, 'fakir' öğrencinin 'para' için üniversite okuduğu yönündedir. Ancak, bu çalışmadan elde edilen veriler bu yargının aksini iddia etmektedir. Bu noktada, meslek tercihi ve sosyal sınıf ilişkisi üzerine çalışmalar da göstermektedir ki, meslek tercihinde bireyin sosyoekonomik referans grubu karar sürecini güçlü bir şekilde şekillendirmektedir (Erikson&Jonsson, 1996; Shavit&Müller, 1998; Sewell&Hauser, 1975). Hangi mesleğin kabul edilebilir olup olmadığını belirlemede, öğrencinin sosyal sınıfının (referans grubunun) karar sürecini yönlendirdiği (Schoon&Parsons, 2002; Ginzberg, 1951; Gottfredson, 1981) bir ortamda, çalışmanın verileri de bir anlam ifade etmektedir. Diğer bir deyişle, yüksek gelirli aileden gelen öğrenciler, Japon dilinin Türkiye (ve dünya) piyasasındaki ekonomik değerini aileleri yoluyla görmekte ve Japon dilini paraya çevirilebilir bir kaynak olarak tanımlamaktadırlar. Bu noktada, bu (yüksek gelirli) ailelerin –örneğin ekonomik açıdan- dünya gündemini çok daha sık takip etmesi ve çocuklarını yönlendirmelerin etkili olduğu düşünülebilir.

'Eğlenceli' Japonca'dan 'İlginç' Japonca'ya...

Tablo 4 Japon Dilinin İmajı

Japonca öğrenmeyi ..... buluyorum.	Kişi Sayısı	Oran %
Zor	24	16.6
Zevkli	67	46.2
İlginç	51	35.2
Sıkıcı	3	2.1
Kolay	-	-
Toplam	145	100

Japon dilini öğrenenlerin sosyoekonomik yapıları, motivasyon durumları kadar Japon diline ilişkin geliştirdikleri bilişsel, duyuşsal tutum da genel profili ortaya koyma noktasında önemlidir. Bu açıdan bakıldığında, Japon dili öğrenenlerin çok büyük bir bölümünün (%81.4) Japon diline karşın olumlu bir tutum sergilediği çalışma verilerinden görülmektedir. Bu noktada tartışılacak husus, bu 'olumlu' atmosferin içeriğinin, karakterinin öğrenme sürelerine bağlı olarak dönüşmesi, değişmesi hususudur.

Örneğin, Hazırlık sınıfında, yani Japonca ile ilk tanışıldığında her on kişiden 6'sı (%60.8) Japonca'yı eğlenceli bulurken, bu oran son sınıfa gelindiğinde on kişide 3'e (%35.2) düşmektedir. Öte yandan, yine hazırlık sınıfında her dört kişiden 1'i (%25.5) Japonca'nın 'ilginç' olduğunu söylerken, son sınıfta neredeyse her iki kişiden birisi (%47.1) Japonca'nın ilginç olduğunu düşünmektedir. Böyle bir eğilimin görülmesinde müfredatının etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. Söz konusu müfredata bakıldığında, ilk üç sene (Hazırlık, 1. ve 2. sınıf) ağırlıklı olarak Başlangıç seviyesi ve ardından orta düzey Japonca derslerinin bulunduğu görülmektedir. Diğer yandan, son iki sene (3. ve 4. sınıf) müfredatının ise, toplum, edebiyat, ekonomi, kültür, dilbilim, dil

edinimi gibi orta düzey Japonca bilgisinin öğretilmekten çok kullanıldığı derslerin ağırlıklı konumlandırıldığı görülmektedir.

Diğer yandan, öğretim metodolojisi açısından, ilk senelerde ağırlıklı olarak Japonca anadil konusu öğretim elemanları tarafından direkt yöntem kullanılmaktadır. Japonca seviyesinin yükselmesine bağlı olarak içerikle birlikte metodolojik kısım da değişimler göstermekte, farklı yöntemler de sürece dahil edilmektedir.

Bu arkaplandan bakıldığında, öğretim elemanının öğrenci ile daha etkin bir iletişim kullanmak amacıyla ders içi etkinlikleri 'eğlenceli' hale getirme stratejileri öğrencinin dersi 'eğlenceli' olarak tanımlamasına sebep oluyor olabilir. Bunun yanı sıra, 'eğlenceli' algısı dil öğrenme sürecinin de bu şekilde algılanmasına sebep oluyor olabilir. Bu bağlamda, Japonca kavramının söz konusu gruplarda 'eğlenceli' olarak etiketlenmesinin bir dayanağı olduğu düşünülebilir. Öte yandan, orta düzey Japonca'ya geçişle birlikte 'eğlence' etiketinin 'ilginç' etiketine dönüşümünün ise, yine müfredat ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Öğrencinin artık Japonca'yı kullanarak Japon toplumu ve kültürüne (yabancı kültür) dokunabilir hale gelmesi yeni bir dünya ile tanışmasını sağlar. Yeni kültür kurumlarına dokunabilir, tecrübe edebilir olmak da beraberinde bilinmeyen olgu ve kurumlarla karşılaşma ve tanışma fırsatını sunmaktadır. Özellikle, gündelik yakınlığın bulunmadığı genelde Asya, özelden Japonya'ya dair tecrübe ve bilgiler öğrenciler tarafından 'yeni'den çok 'ilginç' kavramı ile tanımlanmakta, bu da Japonca öğrenmenin eğlenceli bir süreç olmaktan çok ilginç bir süreç olduğu algısını güçlendirmektedir.

Japonlaşma...

Tablo 5 Japon tarzı davranış kalıplarının öğrenme sürecine yansıtılması

Üst sınıfa hitap şekli	Kişi sayısı	Oran %
Direkt olarak ismiyle hitap ederim	32	22.1
'Senpai' diye hitap ederim	94	64.8
Lakap (kanka, bilader, v.b.) ile hitap ederim	5	3.4
Diğer	14	9.7
Toplam	145	100.0

Japon toplumunun köklerinde bulunan ve bugün dahi hem sosyal hem de profesyonel çevrede davranış kalıplarının şekillenmesinde temel etmenlerden birisi olan hiyerarşik yapı ve cemaat bilinci ya da Suzuki'nin terimiyle *Köyün Ruhü* (Suzuki, 1940), doğal olarak Japon dilini de etkilemiştir. Bu noktada özellikle dikey sosyal yapının dile etkisi (Tekmen, 2003; 2006; Tekmen&Takano, 2005) son derece kuvvetlidir. Diğer yandan, davranış kalıpları ve mimiklerin de sözlü Japonca iletişimde oldukça işleve ve anlama sahip olması sebebiyle, Japonca öğrenim süreci 'dil' ile birlikte 'ritüel'lerin de öğrenilmesi ve davranışa yansıtılması gerekliliğini beraberinde

getirmektedir. Örneğin, teşekkür ederim ifadesini kullanan bir öğrencinin tam anlamı karşısındakine aktarabilmesi için, sözcük kullanımı kadar 'eğilme' (ojigi) eylemini de gerçekleştirmesi beklenmektedir. Bu bağlamda bakıldığında, Japon davranış kalıplarının Japonca öğrenme sürecine ne derece dahil edildiği de önem kazanmaktadır. Öğrenme sürecinde Japon davranış kalıplarının davranışa yansıtılıp yansıtılmamasına ilişkin genel kabul gören bir ölçek olmamakla birlikte, bu çalışmada -Japon dikey sosyal yapısı da göz önüne alınarak- sınıflar arasında iletişim kurulurken nasıl davranış sergilendiği ölçme kriteri olarak kullanılmıştır. Saha çalışmasında üst sınıflara Türkçe iletişim sırasında nasıl hitap edildiği sorulmuştur.

Tablo 5'den de görüleceği üzere, Japon dilini öğrenenlerin yarıdan fazlası (%64.8), (kız %73.5- erkek %53.2) kendi aralarında anadillerinde iletişim kurarken Japonca'ya (ve doğal olarak Japonlara) özel bir ifade yapısı olan '*Senpai*' (İng: Senior) ifadesini tercih etmektedirler. Bu veri, öğrencilerin anadilde iletişim kurma sürecinde Japon tarzı davranış kalıplarını ya da ritüelleri benimsediğini; Japon tarzı düşünce sistemini davranışlarına yansıtma yoluyla kendilerine has bir iletişim stratejisi geliştirdiklerini düşündürmektedir. İlaveten, üst sınıflarla iletişim kurma sürecinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha 'japon' tarzı strateji kullandıkları da rakamlardan anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin *senpai* ifadesi ile üst sınıflara hitap etmesi, diğer bir deyişle, 'Japon tarzı' iletişim stratejisi kullanması anlaşılabilir bir durum olabilir. Kaldı ki bu davranış, yıllar boyu edinilen tecrübe ve bilginin yere, duruma ve zamana göre kullanılması yetisinin o bireyde geliştiği olarak da yorumlanabilir. Ancak, Japonca öğrenme süresi bazlı bakıldığında çalışmada dikkat çeken bulgulardan birisi ise, hazırlık sınıfı öğrencilerinin, yani Japon kültürü ve Japon dili ile henüz tanışmış bireylerin de üst sınıflarla iletişim kurma sürecinde büyük oranda (%70.6) *senpai* ifadesini kullandığı, yani bir anlamda Japon davranış kalıbını kendi davranışına yansıttığı gerçeğidir. Bu bulgunun arkasında yatan etmenler ile ilgili bir çok açıdan tartışma geliştirilebilir. Söz konusu sahaya bakıldığında ise, özellikle üst sınıfların iletişim kurarken geliştirdikleri (Japon tarzı) strateji(ler)in alt sınıflar tarafından rol model olarak algılandığı; öğrenme ortamında (bireyin öz kültürünün ve toplumsal davranış kalıplarının izin verdiği ölçüde) Japon tarzı bir hiyerarşik yapının oluştuğu görülmektedir.

'Bölümüne laf söyletmem'...

Tablo 6 Kurumsal aidiyet

	Japonya'yı tanımayan bir arkadaşınız, Japonlar/Japonya ile ilgili kötü söz söylediğinde ne tür bir tepki verirsiniz?	Bölüm dışından bir arkadaşınız, bölümünüzle ilgili ileri geri konuştuğunda nasıl tepki verirsiniz?		
	Kişi sayısı	%	Kişi sayısı	%
Ben de kötülerim	2	1.4	0	0

Savunmasam da kötülemem	25	17.2	14	9.7
(Japonları/bölümü) korumam ama arkadaşımı uyarırım.	16	11.0	23	15.9
Arkadaşımı uyarır, (Japonları/bölümü) savunurum.	93	64.1	98	67.6
Kararsızım	9	6.2	9	6.2
Toplam	145	100	145	100

Buraya kadar, Japon dilini tercih sebepleri, motivasyon kaynakları, Japon diline ilişkin oluşturdukları tutum, Japon tarzı davranış kalıplarına ilişkin tutumları üzerinden lisans düzeyinde Japon dili öğrenen öğrencilerin genel eğilimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Öğrenci profilini tartışma noktasında diğer bir değişken olarak, öğrencinin okula aidiyetinin ve Japonya'ya karşı geliştirdiği duygusal tutum düzeyinin de önemli olduğu düşünülmektedir. Öğrencinin okula (bu çalışmada anabilim dalı) bağlılığı ile akademik başarı arasındaki ilişki sıklıkla tartışılan bir başlıktır (Sarı, 2013). Bu tartışmalar ağırlıklı olarak okula ait hissetme, kendini okulun bir parçası olarak görme duygusu ile akademik-not başarısının ilişkisi üzerinden yapılmaktadır (Anderman, 2002; Hagborg, 1994; Fredericks vd, 2004).

Çalışma dahilinde iki ayrı soru üzerinden öğrencilerin kurumsal aidiyeti ve Japonya'ya ilişkin duygusal tutumları görülmeye çalışılmıştır. İlk olarak 'Japonya'yı tanımayan bir arkadaşınız, Japonlar/Japonya ile ilgili kötü söz söylediğinde ne tür bir tepki verirsiniz?' sorusu ile Japonya'ya ilişkin duygusal tutum sorgulanmış, ardından ise *Bölüm dışından bir arkadaşınız, bölümünüzle ilgili ileri geri konuştuğunda nasıl tepki verirsiniz?* sorusu ile kurumsal aidiyet durumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 6'dan da görülebileceği üzere, öğrencilerin büyük bir bölümü (%64.1) böyle bir durum karşısında Japonları ya da Japonya'yı koruyucu bir tavır sergileme eğilimi göstermişlerdir. Yine bölümleri ile ilgili bir olumsuz durum halinde bölümü savunur tutum sergileyenler örneklem grubunun %80'inden fazladır (%83.5).

Bu iki farklı gibi görünen durum aslına bakıldığında birbiri ile ilişkili iki değişken olarak da ele alınabilir. Öğrencinin dilini öğrendiği topluma karşı olumlu tutum geliştirmesi dile karşı olan ilgisinin -en azından- azalmamasını ve dolayısıyla öğrenim gördüğü kuruma karşı da -en azından- olumsuz bir tutum geliştirmemesini sağlamaktadır. Öte yandan, öğrencinin hedef dili öğrendiği çevreye (atmosfer) karşı oluşturduğu duygusal bağlılığı da, hem direk olarak akademik başarısını olumlu etkilemekte (Adelbu, 2007; Isakson ve Jarvis, 1999; Akt. Sarı, 2013), hem de dolaylı olarak -dili öğrendikçe- Japonya ve Japonları anlar hale gelmesine izin vermektedir.

Diğer yandan, her ne kadar her iki boyutta da ağırlıklı olarak olumlu bir eğilim görülse de, özellikle Japonca bölümünü tercih sebepleri ile birlikte okuduğunda -olumlu tutum içerisinde- farklı farklı iki eğilimin bulunduğu görülebilir. Bilinçli olarak Japonca bölümünü tercih edenler arasında Japonya ile ilgili koruyucu tavır içerisine girenler yaklaşık %80 (%76.8) iken, bu oran geri kalan grup içerisinde %60'lara (%59.3)

kadar düşmektedir. Yine, bilinçli olarak Japonca bölümünü tercih edenler arasında bölüme ilişkin olumsuz bir durumda koruyucu tavır sergileyenler yaklaşık %90'lar (%86.7) civarındayken, bu oran bir nevi 'tesadüfi' olarak Japonca bölümüne giriş yapanlar arasında %71.8 olarak tespit edilmiştir.

Elbette, tek bir değişken üzerinden, bilinçli olarak bölüm tercihi yapan öğrencilerin Japonya'ya ve bölüme olumlu bir tutum sergilediklerini söylemek çok kolay değildir. Ancak, böyle bir eğilimin söz konusu olduğu da vurgulanmalıdır. Son olarak, sınıf bazlı bakıldığında ise (Hazırlık sınıfı: %84.3, Son sınıf: %76.2) bölüme aidiyet noktasında bir düşüş eğilimi olduğu da söylenebilir.

5. Tartışma

'Öğrenci Profilleri'

Yukarıdaki tartışmalardan da anlaşılacağı üzere, her bir değişken üzerinden farklı farklı eğilimler ve dolayısıyla farklı farklı öğrenci profillerinin bulunduğu görülmektedir. Çalışmanın bu noktasında, öğrencilerin genel profilleri bilişsel/duyuşsal ve davranışsal tutumları olmak üzere iki temel boyut üzerinden okunmaya çalışılacaktır. Bunun için ise, bulgu değerlendirmelerinde tartışılan Japonca öğrencilerinin dil ve bölüm tercih sebepleri, öğrenme sürecindeki motivasyon etmenleri, Japon diline ilişkin oluşturdukları imajlarını bilişsel/duyuşsal tutum boyutunda; Japon tarzı davranış kalıplarını öğrenme yaşantısına uyarlama, kurumsal aidiyeti davranışa yansıtma başlıklarını da davranışsal tutum boyutunda ele alarak genel bir tartışma zemini oluşturulmaya çalışılacaktır.

Elbette, çalışma sonucunda varılan noktada çok keskin sınırlarla birbirinden tamamen ayrılan, kategorize edilmiş, adeta parçalara ayrılmış öğrenci profiline ulaşılmaya çalışılmamaktadır. Çalışmanın bu bölümünde yapılacak olan, Japonca öğrenen öğrencilerin genel durumunu, duruşunu yansıtmamıza olanak vereceği düşünülen ana öğrenci profillerinin ortaya konulmasından ibarettir.

Bu bağlamda, saha çalışmasından edinilen veriler ışığında, Japon dili öğrenen öğrencilerin genel itibarıyla dört ana grup dahilinde okunabileceği düşünülmektedir. Şekil 1 üzerinden daha da açıkça anlaşılacağı gibi, öğrencilerin her iki boyuttaki olumlu ve olumsuz konumları değerlendirilerek dört ayrı öğrenci tipinin ortaya konulabileceği düşünülmektedir.

'Çok yönlü öğrenci': Bulgulardan yola çıkıldığında, bu profildeki öğrencilerin ağırlıklı olarak üniversiteye girişten önce de Japon diline ilgili oldukları, bilişsel/duyuşsal açıdan Japonca'ya ve Japonya'ya karşı olumlu bir tutum içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. Diğer yandan, Japon kültürü ve Japon tarzı davranış kalıplarını anlayan, özümseyen ve kendiliğinden kendi davranışlarına da yansıtan ve aynı zamanda bağlı bulunduğu kuruma aidiyetini de somut olarak ifade eden bir profil çizilmektedir. Ağırlıklı olarak bu eğilimlere sahip öğrenci profilinin sayısal çokluğu, hem öğrenme sürecine adaptasyon açısından, hem de öğrenme sürecini işletme açısından oldukça önem arz eder. Ayrıca, mezuniyet sonrası açısından

bakıldığında da piyasanın (Japon yatırımları) beklentilerini büyük ölçüde karşılayan bir profil ortaya konulduğu söylenebilir.

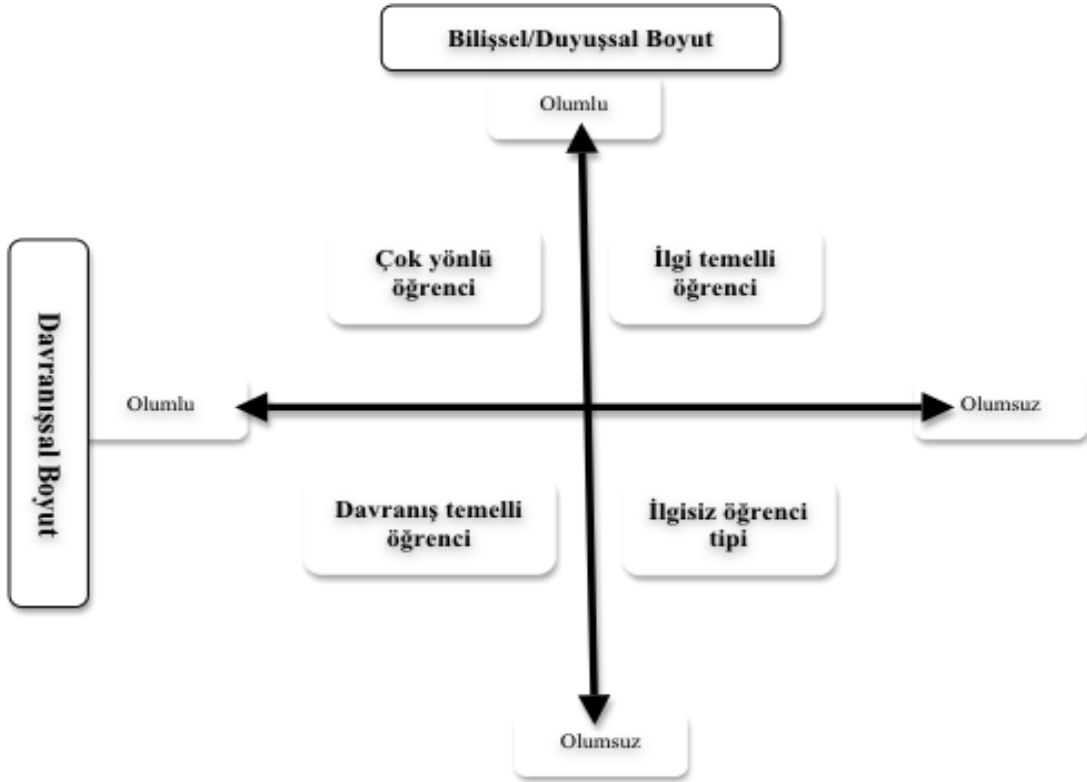
'İlgi temelli öğrenci': Üniversiteye giriş öncesinden itibaren Japonca ve Japonya'ya ilgi duyan, tercihini bilinçli ve planlı yapan, Japonca'ya ilişkin olumlu bir duruş sergileyen öğrencilerin temsil ettiği öğrenci profilidir. Bilişsel ve duyuşsal açıdan göreceli daha olumlu tutum geliştirir. Diğer yandan, Japon kültürü ve Japon tarzı davranış kalıplarını idrak etmesine karşın, bunları yukarıdaki öğrenci profiline kıyasla davranışa yansıtma durumları daha azdır. İletişim kurma sürecinde stratejilerine Japon tarzı davranış kalıplarını, ritüellerini dahil etmeleri çok sık görülmez. Öğrenme faaliyetlerini sürdürdükleri kuruma karşın bir aidiyet hissini somut olarak davranışa yansıtmayan bir eğilim sergilerler. Bu profildeki öğrencilerin, Japon diline ilişkin olumlu bir tutum geliştirmesinin, akademik-not başarı durumuna da doğru orantılı etkide bulunacağı düşünülebilir. Ancak, söz konusu olumlu tutumun davranış noktasında geliştirilmemesi ya da diğer bir deyişle 'piyasa'nın önem atfettiği, Japon görgüsü ve ritüellerin (davranış kalıplarının) çoğunlukla benimsenmemesi, profesyonel yaşantıda bu öğrenci profilinin temel sorunlarından birisi olması ihtimali bulunmaktadır. Bu noktada, öğretim müfredatının, ders içerik ve yöntemlerinin gözden geçirilmesi sürecinde ve profesyonel yaşantısına hazırlık amacı güden derslerde bu profile, eğilime sahip öğrencileri de merkeze çekebilecek yöntemlerin tasarlanması, uygulamaya yönelik ders içi etkinliklerde bu tip öğrencilerin etkin hale getirilmesi amaçlanması gerekebilir.

'Davranış temelli öğrenci': Yukarıda ortaya konulan iki profilin de aksine, Japonca ya da Japonca'ya karşı çok olumlu bir tutum geliştirmemiş, daha çok meslek edinme amaçlı Japon dili öğrenen öğrencilerin çoğunlukta olduğu profildir. Bölüm tercihi noktasında bilinçli tercihten çok yönlendirme ile tercih yapan öğrenciler bu profile daha sık görülmektedirler. Bu da, aynı zamanda Japon dilini bir ekonomik gelir kaynağı olarak gören öğrencilerin fazla olması olarak da okunabilir. Bu bağlamda bakıldığında, Japon diline ve Japonya'ya karşın olumlu duruş sergileyen öğrenciler bu profil içerisinde çok sık görülmemektedir. Bir nevi, 'zorunluluk' çerçevesinde dil öğrenme motivasyonuna sahip olmalarının, Japonya ve diline ilişkin olan algılarının şekillenmesinde önemli rol oynadığı düşünülebilir. Diğer yandan, Japon tarzı davranış kalıplarını özümseyen, bunları davranışlarına yansıtma eğilimi gösteren bir eğilim de bu profil içerisinde gözlemlenmektedir. Özellikle, iletişim kurma sürecinde Japon tarzı davranış kalıplarını ve ritüelleri söz konusu sürece dahil etme ve uygulama eğilimi buna örnek olarak gösterilebilir. Yine, aidiyet noktasında somut olarak aidiyet duygusunu davranışa dökmeleri de yine davranış boyutunda olumlu bir eğilim gösterdiklerine örnek olarak sunulabilir. Bu profildeki öğrencilerin temel dil öğrenme motivasyonunun ekonomik gelir kaynağı edinmek olduğu da düşünüldüğünde, -dile, kültüre ilgiye kıyasla- profesyonel yaşam için gerekli görüldüğü ifade edilen 'görgü' ve 'ritüeller'e odaklanması ve öğrenme motivasyonunu bunlar üzerinden şekillendirmesi ve davranışlarına yansıtması, bu grup öğrencilerinin kendi içerisinde mantıksal bir tutum geliştirdiklerini düşündürmektedir.

“İlgisiz” öğrenci: Bu gruptaki öğrenciler, Japonya, Japonca’ya karşın -diğer profillerdeki öğrencilere kıyasla- göreceli olumsuz tutum geliştirme eğilimine sahiptirler. Japonca’ya, Japonya’ya olan ilgi düzeyleri genelde düşük, tercih noktasında genelde amaçsız ya da bilinçsiz bir eğilim görülmektedir. Bunun yanısıra, meslek edinme, işe girme noktasında hedeflerinin çok net olmadığı da veriler üzerinden okunabilir. Elbette, bu eğilime sahip öğrenci profili elbette tüm lisans düzeyi kurumlarda görülebilir. Bu profildeki öğrencilerin kısa ve orta vadede olumsuz tutum geliştirme sebeplerinin tespit edilmesi, uzun vadede ise söz konusu kurumun amaç ve hedefleri dahilinde mesleki açıdan nitelikli birer birey olmalarını sağlayacak bir çerçeve geliştirilmesi önem arzeden nokta olarak düşünülmektedir.

Şekil 1: Japon Dili Öğrenci Profili

6. Son Değerlendirme

Son yıllarda siyasi ve ekonomik ilişkilerin gözle görülür biçimde artması ile birlikte, Japonya’ya ve/veya Japonlara ilişkin toplumsal algı da şekillenmeye başlamıştır. Özellikle, işin ‘mutfağında’ olan Japon dili öğrenenlerin de algıları geçmişten bugüne söz konusu siyasal ve ekonomik atmosfer içerisinde değişmeye ve çeşitlenmeye başlamıştır.

Çalışma içerisinde, bugünün Japonca öğrenenlerinin genel profili ortaya konulmuş ve daha sonrasında Japon dili ve toplumuna ilişkin tutumları farklı boyutları ile ele alınmıştır.

Çalışmanın gerçekleştirildiği ÇOMÜ Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin sosyodemografik açıdan ortak noktalarının göreceli fazla olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin geldiği iller üzerinden bakıldığında, Ege ve Marmara bölgelerinin örneklem grubunun neredeyse %85'ini kapsamı, %88'inin orta ve düşük gelirli sosyoekonomik gelir grubu ailelerden gelmesi, neredeyse tamamına yakınının (%89.7) çekirdek ailede yetişmiş olması gibi bulgulardan yola çıkılarak, temel itibariyle sosyodemografik açıdan öğrenme ortamının göreceli homojen bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Japon dilini tercih noktasında net bir şekilde karşımıza iki ana grubun çıktığı da bulgulardan yola çıkılarak söylenebilir. Yarıya yakınının Japon dilini tercihi noktasında 'popüler kültür', diğer yarısının ise 'ekonomik fayda' etkili olmaktadır. Bu oranın özellikle iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması ve küreselleşmesi ile doğru orantılı ilişkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Dış kültüre dokunabilme yetisinin araçsal anlamda artması ve aynı zamanda Japonya'nın 'Cool Japan' sloganlı yaratıcı endüstri temelli dış politika hamlelerinin 1990'lardan itibaren kuvvetlenmesi ile birlikte Japon diline olan ilginin 'popüler kültür' boyutunda bundan sonra da güçlenmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, Japon yatırımlarının bugünkü siyasi ve ekonomik atmosfer içerisinde artma eğilimi göstermesi ve üzerine yatırım karakterinin altyapı ve sanayi yatırımlarının yanısıra hizmet sektörüne kadar genişlemeye başlaması, beraberinde Japon diline olan 'ekonomik fayda' temelli ilgiyi de daim kılacaktır.

Öğrencilerin Japonca öğrenme sürecinde motivasyonlarını artıran en kuvvetli değişkenin 'dört yetiyi geliştirme' olması, aslına bakıldığında söz konusu kurumdaki öğrencilerin dil öğrenme sürecine gerçekçi baktıklarının işareti olarak değerlendirilebilir. Bu yönde fikir beyan eden öğrencilerin (87/145) dil tercihi üzerinden dağılımına bakıldığında özellikle bir yöne eğilim tespit edilememiştir. Farklı bir ifadeyle, popüler kültür üzerinden Japon diline ilgi duyanların da (69/145), ekonomik fayda üzerinden Japon diline ilgi duyanların da (69/145) % yarısından fazlası dil öğrenme sürecine rasyonel, gerçekçi yaklaşım sergilemektedirler.

Çalışma bulguları içerisinde önem arz ettiği düşünülen bir diğer nokta ise, öğrenme sürecine, gündelik yaşam içerisindeki iletişim sürecine Japon tarzı davranış kalıplarının uygulanması konusudur. Örneklem grubunun (Anabilim Dalı) %70'ine yakın bir kısmının bu tarz bir davranışsal tutum geliştirmiş olması, hem dil-kültür ilişkisini algılamalarında ve dolayısıyla Japonca öğrenme sürecini daha da efektif hale çevirmeleri noktasında önemlidir. Dahası, her sene bu bölüm mezunlarının yaklaşık yarıya yakınının Japon yatırımlarında istihdam edildiği ve bu şirketlerin çalışma prensibi olarak 'Japon tarzı'nı benimsediği de düşünüldüğünde, bu tarz davranışsal tutumların öğrenciler tarafından geliştirilmesi ve genele yaydırılması olumlu bir nokta olarak değerlendirilmektedir.

Çalışma içerisinde ayrıntılarıyla tartışıldığı üzere, hem genel eğilimlerden hem de öğrencilerin Japonca ve Japonya'ya (ve Japonlara) karşın geliştirdikleri bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tutum üzerinden geneli yansıttığı düşünülen öğrenci profilleri denenmiştir. Bu deneme ile karşımıza dört temel öğrenci profili çıktığı söylenebilir. Çalışmada kullanılan eksenler öğrencilerin tutumları üzerinden şekillendirilmiştir. Elbetteki, sosyodemografik değişkenler ya da daha da farklı değişkenler üzerinden de farklı eksenler üzerinden şekillendirilebilir; profil çalışmaları yapılabilir. Bu çalışmada, geliştirilen tutumlar temel alınarak eksenler kurgulanmıştır.

Bu tartışmalardan yola çıkarak, çalışmanın sonunda dil öğretimi açısından bu profil çalışmasının önerebileceği noktalar üzerinde kısaca durulacaktır.

Ülkemizde kullanılan Japonca ders kitapları, tüm dünyada kullanılanla aynıdır. Türkiye'ye, Türk öğrencilere yönelik hazırlanmış destek kaynaklar bulunsa da, temel kaynak olarak kullanılacak ders materyali henüz tamamlanmamıştır. Bu bağlamda, bu çalışmada denen yaklaşım geliştirilerek evren grubuna uygulanabilir hale getirilmelidir. Bu yolla, Türkiye'nin tamamını kapsayacak bir öğrenci profili ortaya konulmuş olacaktır; ders kitabı hazırlanma noktasında öğrenci profilleri ve genel eğilimler zaman zaman yol gösterebilecektir.

Diğer yandan, bu ve benzeri çalışmalardan elde edilen bulgulardan faydalanılarak, ders içerikleri, akışı ya da yöntemler daha gerçekçi ve günün gereksinimlerine uygun şekilde geliştirilebilir. Geliştirme sürecinde, bu ve benzer çalışmaların zemin oluşturma işlevi göreceği düşünülmektedir.

Son olarak, Türkiye'de hali hazırda lisans programı düzeyinde 3 üniversitede Japon Dili öğretimi gerçekleştirilmektedir. Temel prensip olarak dil öğretiminde farklılıklar fazla olmasa da, iki programın Japon Dili ve Edebiyatı programı olması ve çalışmanın sahası olan programın ise Eğitim Fakültesi bünyesinde olması sebebiyle, 3 program (evren grubu) arasında algı ve tutum düzeyinde anlamlı ve anlamsız farklılıklar olabilir. Bu bağlamda, çalışma bulgularının evren grubunu temsili noktasında tartışmaya açık noktaların olduğu da kabul edilmelidir. Dahası, çalışmanın sadece lisans düzeyi öğrencileri kapsamış; uzmanlık düzeyinde (Y. Lisans, Doktora) çalışma yapan, Japonca öğrenmiş ve kullanan bireylerin tutum ve algılarına bakılmamıştır. Bir sonraki aşamada, adı geçen grubun ve hatta mezunların da profil çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu sayede, zaman ekseninde tutum ve algı üzerinden değişen/değişmeyen 'Japoncacı profili' ortaya konulabilecektir.

KAYNAKÇA

- ADELABU, D. D. (2007) Time perspective and school membership as correlates to academic achievement among African American adolescents. *Adolescence*, 42(167), 525-538
- AKBAYIR, K. (2002) "Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü", V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Dergisi Cilt 2, p. 1183-1188. 16-18 Eylül, ODTU, ANKARA

- ANDERMAN, E. M. (2002) School effects on psychological outcomes during adolescence. *Journal of Educational Psychology*, 94 (4), 795–809,
- ANNA, Barusukova. (2006) “Motivation of Russian University Students towards Learning Japanese”, *Journal of International Exchange Support*, 2:144-151
- ARAKAWA, Tomoyuki. (2006) “Symposium: Frontier on Japanese Education”, Japan Foundation Project Proposal, <https://www.jpff.go.jp/j/japanese/dispatch/voice/touou/kazakhstan/2006/report01.html>
- AYIK, Y. Z., OZDEMIR, A. ve YAVUZ, U. (2007) “Lise türü ve mezuniyet başarısının kazanılan fakülte ile ilişkisinin veri madenciliği tekniği ile analizi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 10 (2): 441-454.
- CETIN, Gurel ve KIZILIRMAK, Ismail. (2012) “ Türk Turizminde Kokartlı Turist Rehberlerin Mevcut Durumunun Analizi’, Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi. 14(2): 307-318
- CLUTTER, C. (2010) *The effects of parental influence on their children’s career choices*. M.A. Dissertation, Kansas State University, Manhattan.
- DECI, E. L., & RYAN, R. M. (1985) *Intrinsic Motivation and Self-determination in Human Behavior*, New York: Plenum Press.
- EDWARDS, K. ve QUINTER, M. (2011) “Factors influencing students career choices among secondary school students in Kisumu municipality, Kenya”, *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*. 2 (2): 81- 87.
- ERDEN, M. (1995) “Öğretmen adaylarının öğretmenlik derslerine yönelik tutumları”, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11: 99-104.
- ERIKSON, R., & JONSSON, J. O. (1996) Explaining class inequality in education: The Swedish Test Case. In R. Erikson & J. O. Jonsson (Eds.), *Can education be equalised? The Swedish Case in comparative perspective*, (pp. 1–63). Oxford, UK: Westview Press
- FREDERICKS, J. A., BLUMENFELD, P. C. ve PARIS, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, and state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74 (1), 59-109.
- GARDNER, R. C. (1985) *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Motivation*, London: Edward Arnold.
- GINZBERG, E., GINSBERG, S. W., AXELROD, S., & HERMA, J. L. (1951) *Occupational choice: An approach to a general theory*. New York: Columbia Univ. Press.
- GOTTFREDSON, L. S. (1981) Circumscription and compromise: A developmental theory of occupational aspirations. *Journal of Counseling Psychology*, 28, 545–579.
- HAGBORG, W. J. (1994) An exploration of school membership among middle and high school students. *Journal of Psychological Assessment*, 12, 312-323.
- HAI, G. Jun & OKITA, Yoko. (2001) “Singapore Kajindaigakusei no nihongogakushuu no doukizuke nitsuite”, *Japanese Education*, 110: 130-139

- HAYAMIZU, T. (1997) "Between intrinsic and extrinsic motivation: Examination of reasons for academic study based on the theory of internalization", *Japanese Psychology Research*, 39: 98-108.
- HAYAMIZU, Toshihiko. (1993) "Between Extrinsic and Intrinsic Motivation: Examination on Individual Beliefs of the Links between Borh Motivation", *Bulletin of the School of Education, Nagoya University*, 40: 77-88
- IREYAMA, Miho. (2010) "The current state and issues of Japanese language education in Kyrgyz Republic", *Tsukuba Journal of Applied Linguistics*, 17: 85-98
- ISAKSON, K. ve JARVIS, P. (1999) The adjustment of adolescents during the transition into high school: A short term longitudinal study. *Journal of Youth and Adolescence*, 28 (1), 1-26.
- KOBAYASHI, Michiyoshi. (2006) "The Position of Japanese Language in the Pasific Rim", Report of The 3rd International Symposium, National Institute for Japanese Language, http://www.kwansei.ac.jp/s_sociology/attached/5290_44322_ref.pdf
- LEIGH, J., (1998) "The social benefits of education: A review article", *Economics of Education Review*, 17:363-368.
- LO, Hsiao-chin. (2005) "Life history interview ni yoru Gaikokugo Gakushuu Douki ni kansuru ichi kousatsu: Taiwan ni okeru Nihongo Gakushuusha wo taishou ni", *JAFLE Bulletin*, 8: 38-54, Japanese Association of Foreign Language Education
- MORI, Madoka. (2006) "Mongorujin Gakushuusha no Nihongo Gakushuu Douki ni kansuru bunseki", *Gobun to Kyouiku*, 20: 105-115, Naruto University of Education
- NAKAMURA, Ichiya&ONOUCHI, Megumi (2006). *Nihon no Pop Power*, Tokyo: Nihon Keizai Shinbun Publishing
- NARITA, Takahiro. (1998) "Nihongo Gakushuu Douki to Seiseki tonon Kankei: Thai no daigakusei no baai", *Sekai no Nihongo Kyouiku*, 1-11, Japan Foundation Japanese Education Center
- NEMOTO, Aiko. (2011) "Kataaru ni okeru Nihongogakushuudouki ni kansuru ichi kousatsu: LTI Nihongo Kouza Shuuryousha he no Intabyuu chousa kara", *Bulletin Paper of Hitostubashi University International Education Center*, 2: 85-96
- NUIBE, Yoshinori&KANO, Fujio&ITOH, Katsuhiko. (1995) "Daigakusei no nihongogakushuu douki ni kansuru kokusaichousa: New Zeland no baai", *Japanese Education*, 86: 162-172
- OSAKA, Eiko. (2012) "Daigakusei no Nihongo Gakushuu Douki to Shinnichi Image no kentou: Hongkong to Chuugokukan no Hikaku", 9th *International Japanese Language And Japanese Studies Symposium Papers*.
- ÖZSOY, Seçkin. (2004) 'Üniversite Öğrenci Profili: Kavramsal Bir :ozümleme ve Türkiye'ye İlişkin Bazı Amprik Bulgular', *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2): 301-334

- REAY, D. (2001) "Finding or losing yourself? Working class relationships to education", *Journal of Education Policy*, 16: 333-346.
- RYAN, R. M., & DECI, E. L. (2000) "Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being", *American Psychologist*, 55: 68-78.
- SARI, Mediha. (2013) 'Lise Öğrencilerinde Okula Aidiyet Duygusu, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Vol. 13: 1, p. 147-160
- SCHOON, I. ve PARSONS, S. (2002) "Teenage aspirations for future careers and occupational outcomes", *Journal of Vocational Behavior*. 60: 262-288.
- SEWELL, W. H., & HAUSER, R. M. (1975) *Education, occupation, & earnings: Achievement in the early career*. New York: Academic Press
- SHAVIT, Y., & MULLER, W. (Eds.). (1998) *From school to work: A comparative study of educational qualifications and occupational destinations*. Oxford, UK: Oxford Univ. Press
- SUZUKI, Eitaro. (1940) *Nihon Nousei Shakaigaku no Genri* (Japon Köy Sosyolojisi Temel Prensipleri). Tokyo: Miraisha Yayınları
- TEKMEN, Ayşe Nur. (2003) 'Yabancı Gözü ile Japonca'daki Saygı Dili', (içinde) *Asakura Japonca Serisi 8*: Tokyo Asakura
- TEKMEN, Ayşe Nur. 'Anlatım Biçimleri - Türkçe ve Japonca'da Saygı Dili ve Kibar Anlatım Biçimleri', *Asya Pasifik Araştırmaları Türk Yıllığı*, 2006, 1: 164 – 177, Çanakkale
- TEKMEN, Ayşe Nur ve TAKANO Akiko. (2006) *Japonca Dilbilgisi*, Engin Kitapevi
- TÜRSAB 2010 http://tursab.org.tr/dosya/1008/10sujaponyadergiye_1008_538933.doc
- TÜRSAB 2013 http://www.tursab.org.tr/dosya/8533/aralik2013_8533_4033855.pdf
- TC Kültür ve Turizm Bakanlığı
<http://www.kultur.gov.tr/Eklenti/3949,2012pazarraporlaripdf.pdf?0>
<http://www.japanese-edu.org.hk/sympo/schedule/Abstr/Abst160.html>